

FILOZOFICKÁ FAKULTA

Univerzita Karlova

Ústav germánských studií
Oddělení nederlandistiky

Beoordeling bachelorscriptie

Student: Johana Stejskalová

Titel: De kleurensymboliek in *Turks fruit* van Jan Wolkers

Begeleider: Drs. Albert Gielen

Opponent: Mgr. Anna Krýsová

„De kleurensymboliek in *Turks fruit* van Jan Wolkers“ van Johana Stejskalová voldoet in het formele opzicht aan de voorwaarden voor een bachelorscriptie - het werk is strak en logisch ingedeeld in zes hoofdstukken en bevat 32 pagina's. De theoretische hoofdstukken en de uitwerking van de onderzoeksopzet neemt ongeveer de helft van het werk in beslag. Het gaat om een scriptie dat in het Nederlands geschreven is - Johana slaagt er wel in om haar gedachten op een logische en duidelijke manier te verwoorden, maar de incidentele slordigheden en typfouten verlagen het (anders vrij hoge) niveau van taalvaardigheid waarvan de tekst getuigt.

Johana analyseert *Turks fruit* vanuit kleurensymboliek wat haar in staat stelt om over de invloed van Wolkers' tweede beroep (beeldend kunstenaar) te schrijven zonder dat zij een gelijkteken plaatst tussen de hoofdfiguur Erik Vonk en de auteur. Toch lukt het haar niet helemaal om de twee niveaus van elkaar te houden. In de conclusie schrijft zij: „Deze voorbeelden verwijzen naar het seksuele, maar het was niet alleen seks die met de kleuren iets te maken had, maar ook met de dood. ... Meestal gaf hij commentaar op haar kleding. In het algemeen gebruikt Erik de kleuren meestal als hij met Olga is of aan haar denkt of als iets of iemand hem haar herinnert.“ (29) In dit citaat lijkt het toch, dat de verteller (die commentaar geeft op kleding van Olga) en de auteur (die verantwoordelijk is voor het gebruik van de kleurensymboliek) één woorden. De scriptie wordt beïnvloedt door een structuralistische aanpak - het feit dat Johana dit vermeldt draagt bij aan de verduidelijking van het soort analyse en conclusies die van de scriptie verwacht kunnen worden. De antwoorden op de onderzoeksvragen („Kan in *Turks fruit* een systematisch gebruik van kleuren vooral met betrekking tot seks en dood herkend worden?“, 9) worden gezocht op basis van een inventarisatie. Bepaalde kleuren uit de inventarisatie worden dan nader besproken en in context gezet op basis van de frequentie waarmee ze in de tekst voorkomen en aangezien de „emotionele kracht“ (28) van kleuren. De inventarisatie wordt opgevolgd door een commentaar bij kleuren in context. Dit vormt de eigen romananalyse aan de hand van de onderzoeksopzet. De conclusies worden dan gepresenteerd in de laatste twee onderdelen: samenvatting en conclusie.

De analyse in de scriptie brengt op een systematische en duidelijke manier bepaalde details in verband met de dierenmotieven naar voren; bijvoorbeeld het verband tussen de kleur rood, Olga en verschillende soorten dieren zou zonder deze aanpak waarschijnlijk onopgemerkt blijven. De opmerking over de verschillende emotionele lading uitgedrukt door middel van het verschil tussen de „bruine vlekjes“ en „bruine vlekken“ vind ik ook goed. Een heel geslaagde onderdeel van de interpretatie vind ik ook de vermelding van het ontstaansgeschiedenis van een synthetisch blauw (Pruisisch blauw) in verband met de

FILOZOFICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

Ústav germánských studií

Oddělení nederlandistiky

vrouwen met wie Erik Olga probeerde te vervangen. Deze alinea vormde voor mij wel het hoogtepunt van de zes pagina's van interpretatie.

In het algemeen vond ik de tekstuele commentaar bij de inventarisatie te kort ten opzichte van de rest van de tekst. Grotere aantal (of langere) citaten die de context verduidelijken en meer parafraseren van het verhaal zou de interpretatie overtuigender maken, bijvoorbeeld op p. 23, waar vier korte citaten over rode kleur aangehaald worden. In verband met de inventarisatie heb ik een vraag naar de meerwaarde van deze aanpak. Waarom wordt inventarisatie gebruikt als een methode voor de beantwoording van de onderzoeksvraag? In de opsomming van alle citaten waar kleuren voorkomen, ontbreken bepaalde vermeldingen van kleuren helemaal - bijvoorbeeld het blauwe bontjasje dat een belangrijke motief vormt in hoofdstuk Een bontjas in het bleu. Waar ik ook meer over in de interpretatie had willen horen is het Sneeuwwitje-motief dat heel duidelijk samenhangt met kleuren (zwart, wit en rood) en de voorspelling van de tragedie in de vorm van een dodelijke ziekte. Johana probeert deze verbinding te leggen op p. 23, maar de argumentatie had veel overtuigender kunnen klinken als zij zich op het Sneeuwwitje motief in het hoofdstuk De wraakappel richtte. Deze twee ongebruikte kansen laten zien dat als Johana haar focus op kleuren met een focus op motieven had verbonden, dan had ze veel meer steun gehad in haar analyse en waren de conclusies ook interessanter.

In de conclusie staat ook het volgende: "Zijn leven was vol met kleuren toen hij met Olga was, in de hoofdstukken waar Olga niet aanwezig is, verdwijnen de kleuren. Ze ging bij hem weg en de kleuren verdwijnen ook, niet helemaal maar hij gebruikt een fractie van wat hij voor Olga gebruikt." Is er echt een duidelijke, in getallen aanwijsbare verschil tussen de hoofdstukken met en zonder Olga? Om een conclusie met getallen te ondersteunen lijkt mij een logische stap te zijn bij een scriptie die inventarisatie als methode inzet. De manier waarop inventarisatie als methode toegepast wordt laat nog wat te wensen over, bijvoorbeeld met deze zin ben ik het niet eens: „Ik heb als methode voor een inventarisatie van het kleurengebruik in het hele boek gekozen, omdat het een overzicht over het gebruik en context van kleuren bood.“ De context moest ik bij bepaalde citaten zelf in de roman opzoeken omdat die bij de inventarisatie onvoldoende uitgelegd was. De lijst met citaten en paginanummers was voor deze taak dan wel handig.

Onder de meest problematische aspecten van deze scriptie reken ik de gebruikte methode van inventarisatie en het feit dat het gedeelte met de romananalyse te kort was en de interpretatie meestal niet overtuigend of niet interessant. Daarom wil ik deze bachelorscriptie ter verdediging aanbevelen en met een 3 waarderen.

Tuto bakalářskou práci tímto doporučuji k obhajobě. Navrhované hodnocení: dobře.

Tijdens de verdediging graag de volgende vragen beantwoorden:

1. Wat is de meerwaarde van het gebruik van inventarisatie als methode?
2. Is er een in getallen aanwijsbare verschil tussen de frequentie van het gebruik van kleuren in hoofdstukken met en zonder Olga?

FILOZOFICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

Ústav germánských studií
Oddělení nederlandistiky

3. Hoe kan de focus op motieven de analyse van kleurensymboliek in *Turks fruit* verrijken? Zie hoofdstukken Een bontjas in het bleu en De wraakappel.

4. Op p. 29 schrijft Johana het volgende: „Het is ook opvallend op p. 156-157 waar hij haar haar nieuwe kledingstijl beschrijft, haar roze nagels en haar andere kleur haar. Het heeft te maken met de ontwikkeling van Olga in de tijd.“ Op welke manier is deze beschrijving opvallend? Kan het verbonden worden met de maatschappijkritiek? Waar richt zich die kritiek op?

5. Meer aandacht voor de interpretatie van bepaalde kleuren:

- Waarom vormt de paarse jurk een omslag in de relatie tussen Olga en Erik? (27)
- De gouden kleur in de context van de zaak van Olgas vader kan in verband met de theorie van St Clair ook tot maatschappij-kritische interpretatie leiden (25). Kun je daar iets over zeggen?
- Waarom denk je dat Olga een hele poos bruin droeg nadat ze bij Erik weggegaan was? (25) De interpretatie van dit citaat ontbreekt in de scriptie.